

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1687

IV. In Dominica IV. Adventus. Parate viam Domini. Luc. 3. Arg. Lithostrota
cælestis, seu via regia Christo adornata.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56286](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56286)

CONCIO IV. IN DOMINICA IV. ADVENTUS.

Parate viam Domini.

Luc. 3.

ARGUMENTUM. LITHOSTROTA CÆLESTIS,

S E V

Via Regia Christo adornata.

I. **I**AM tertium voce liquidâ , ac contentâ, ad expediendum Domino iter , evocamur. *Aud.* Ingeminatur nobis toties quoties edictum ipsius: *Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.* Complanate vias Regi vestro venturo , impedimenta omnia impigrè amovete , & ad perpendiculum adæquate , ac elabore.

Luc. 3.
Isa. 4.3.
Prov. 3.17. **V**erùm, quorsum istud? Numquid lutum reformidat, qui ambulat super pennas ventorum? Numquid non via ejus, via pulchra, & semita ejus pacifica? Numquid non trita via ipsius, tot Sanctorum, atque Electorum vestigiis? Ita sane, si de itineribus æternitatis, de ar-

canissimis consiliorum viis, de callibus rectitudinis, ac æquitatis, quos sibimet adornat, agatur. Non opus ea in parte Domino Præcursori, non Lithostrota, aut viarum directore.

At vero , si de nostratis res sit, multa in iis reperit remorantia adventum suum, multa distorta, atque inæqualia. Ea ut amoveamus, jam olim ore Isaïæ, nos ipse exhorritus est Dominus, dicens: *Omnis vallis exaltabitur, & omnis mons, & collis humiliabitur, & erunt prava in directa, & aspera in vias planas.* Quod quâ ratione præstare possumus, elucidandum erit.

Isa. 40.
v. 4.

D 3 P A R -

PARTITIO.

II. PROPOSITA TRIA OBSTACULA DOMINI

Pad nos adventum remorantia, alia non sunt, præter ea, quibus mundus in maligno positus construitur, ac nittitur. Illa, inquam, de quibus dilectissimus Domini discipulus enuntiavit: *Omnis quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ.* An enim non mons, ipso vertice, cælo minitans superbiam? An non mons, cuius ascensus facilis, sed statio lubrica, & descensus præceps? An non mons Æthnæ, aut Vesuvio persimilis, nunquam non suis nutritiens visceribus flamas, ac fumum vanitatis exhalans? An non mons, quem fulminat æther? Feriunt celos fulmina montes. An non mons, cui meritò dicendum: *Tollere & mittere in mare, in profundum inferni?*

*I. Ioan. 2.
16.
Superbia
mons.*

*Luxuria
vallis.*

*Isa. 13.
v. 22.*

An item concupiscentia carnis vallis non est, vorago, & abyssus, in quam bene multi lubricitate gressu devolvuntur? Stagnat terrestris vallis paludibus, & ista effunditur, ut aqua. Nidulantur in illa bestiæ, & amphibœnæ; non minus in ista. *Et Syrenes in delubris voluptatis,* ait de Babylonicae voluptatis fano, seu abysso, Isaías Vates.

An non denique prava, & aspera concupiscentia oculorum, que & iniquè coacervat, & alias livido, actorvo conspicatur supercilium? Nullum est in illis præcordiis justitiae vestigium, in quibus sibi avaritia architecta est tabernaculum. Nihil tam sanctum, quod non violat; nihil tam munitum, quod non expugnet; nihil tam rectum, & æquum, quod non inflecat.

Hæc verò obstacula, ut pote Dominò è diametro adversantia, ad votum tollit, & adæquat Pœnitentia.

§. I.

*Pœnitentia montes arrogantiae
deprimit.*

III. PRIMUM ENIM PER EAM TOLLI MONTES ARGENTIAE, AC FASTUS, LIQUIDISUM, COMPERTISSIMUMQUE EST.

Dionysius Apostolorum discipulus, & Tertullianus, definientes Pœnitentia Sacramentum, ajunt: *Ex homologesis est prosternendi, & humiliandi hominis disciplina.* Disciplina, inquam, quam corde, ore, ac totius corporis habitu pœnitentibus profiteri necesse est. Corde equidem cognoscendo suam miseriam, fragilitatem, ignominiam, proclivitatem in malum, reputando se vilem, abominabilem, & gratiâ Dei indignum. Ore autem cum omni demissione se accusando, palinodiam recantando, & suam cœcitatem, ac dementia profitendo. Corporis demum habitu, se tanquam reum sustendo Judicii, flexis corari eo genibus procumbendo, pectus receptaculum omnium criminum feriendo, & sententiam illius prono corpore, & animo excipiendo. *Ex homologesis est, &c.*

IIV. Desumpta est hæc definitio ex ipso rationis, ac judicij dictamine. Et enim cum in omni peccato homo se, ac creaturam præferat Deo, recedendo ab ipso; justissimum profectò, æquissimumque est, ut convertendo se iterum ad illum redintegret honorem Iesum, præferat ipsum omnibus rebus, & vitæ suæ,

*Pœnitentia tollit
superbiæ*

Pœnitentia definitiæ.

*Dion. A-
reop. Ep. ad
Demop.*

*Tertul. I.
de pœnit.*

c. 9.

*Pœnitentia sit hu-
milia.*

suæ, séque quantum potest, coram tremenda maiestate ipsius abjiciat ; Dignissimum, ut qui cum Protoparentibus suis in aversione usque ad ambitiōnem Divinitatis assurrexit ; in conversione usque ad vilipensionem sui se dimittat ; Sanctissimum, ut qui ex creaturarum abusu , tanquam ex centonibus quibusdam sibi paludamentum arrogantiæ consarcinaverat, in pellibus vilissimis cum Adamo, & centonibus attritis coram Deo suo exoraturus veniam consistat.

V. Commorante in monte Sinai Moysè in colloquio Domini, populus in abominandum idololatriæ scelus devolutus est, & posthabito Deo vivo ac vero, vitulo thura succendit. Indignante ea de causa, ut par erat, Domino, intervenit sequester Moyses, veniamque devotissimè exoravit, clementissimè que obtinuit. Admitto, inquit Dominus, preces tuas; sed tamen agant pœnitentiam super peccato suo. Quam il-

*Pœnitentiā decet
viles ha-
bitus.*

*Exodi 33.
v. 5.*

lam, ô Domine, replicat Moyses ? At ille : *Iam nunc depone ornatum tuum, ut sciam, quid faciam tibi.* Quando in scholis à Magistro, aut Correctore audit Scholaris quispiam verbum hoc, depone, jam totis artibus contremiscit; jam nihil aliud, quam virgas, plagasque sibi ominatur. Quid est, quod Dominus hīc intendit? Cur acturos pœnitentiam mandat gloriæ stolas exuere, semi-nudos in lacernis incedere? Cur vestimento statui cuiusque proportionato interdicit? Cur nulli virginum reliquit monilia in collo, nulli sponsorum annulum in digito, nulli principum cídarim in capite, nulli senatorum paludamentum in tergo, nulli nobilium fibu-

lam in toga? Numquid Numen satius respicit habitum, quam præcordia? Vel numquid in purpura dolor elici, in serico amor inflammari nequit? Id astruere nolim.

Dico tamen, et si vestimenta pretiosa ex se non jugulent contritionem, ac amorem ; nihilominus nec nutrit, nec fomentant. Dico, vestium pompa, & raritas, non tam obstetricatur ad pœnitentiam, quam ad arrogantiam. Tantò altius vexillum superbiæ attollitur, quantò splendidius corpus exornatur. Quid agit Numen optimum, habiliores redditurus ad pœnitentiam, tollit omnia instrumenta superbiæ, & per exteriorem confusionem, ac nuditatem in corpore, inducere satagit ruborem, ac confusionem in mente ; quatenus se ipsam agnoscat omni dignam confusionem, depressionem, contumelia; & vestimenta ipsa, quæ servierant ad saltum, & idolomaniam, jam aptentur ad planctum, & pœnitentiam. Æquissum enim est, ut quidquid ancillaatur ad culpam, jam adminiculetur ad pœnam. Justissimum, ut qui collum contra Deum per præsumptionem, & fastum ereximus, per humiliationem deprimamus. Nam si homo homini, quem per contemptum læserat, pronus accidat, ac deprecetur; quantò rectius, ut pari habitu, ac demissione veniam efflagit à Deo? Si ipse unigenitus Dei Filius acturus pro nobis pœnitentiam, tegillo carnis nostræ se se operuit, & pannis vilissimis intexuit; quidni nobis, vel in panniculos desfrustata vestis defluat? Quidni in summa sui demissione pœnas à se perpetrati sceleris exposcat? *Exomologesis est prosternendi, &c.*

V. I.

*Iona 2.**Matt. 12.*

31.

3. Reg. 21.

29.

Luc. 18. 13.

VI. Talem pœnitentiæ habitum de-
prædicavit Dominus in Ninivitis, in fassis
& cinere pœnitentiam agentibus. Ta-
lem coram Elia extulit in Achabo alio-
qui impiissimo principe: *Vidisti Achab
humiliatum coram me.* Talem in pub-
licano eminus consistente in vili lae-
erna, nec audente oculos ad cælum attol-
lere; sed percutiente pectus suum.
Talem in aliis verè pœnitentibus, ac
resipiscientibus.

Concolor nostra sit necesse est, si &
ipsa laudem, ac veniam mereri exoptat.
Si ob respectum, ac consuetudinem
eam publicè agere non possumus, vel-
lem tamen ab iis, quos graviores noxæ
tenent obstrictos, si sincerè pœnitere
concupiant, quatenus domi sua in ab-
scondito, ubi solus Pater misericordia-
rum eos observat, gausape, ac penulâ vi-
lissima tecti, priùs Divinæ Majestati ad-
geniculentur, veniamque exorent. Vel-
lem ut tanto demissius se gerant in con-
versione, quantò arrogantius sese ex-
tulerant in aversione. Nam *Exomologesis* est prosternendi, atque humiliandi
hominis disciplina. Et si humilitas de-
fuerit, pœnitentia vera non erit.

Cineribus
cur uta-
marin
Quadrag.

VII. Compertissimum vobis per-
quam est, nos cineribus initiari ad pœ-
nitentiam, sub tempus quadragesimalis
jejunii dignè agendum. Si id vobis ima-
ginamini fieri ad lixivium parandum iis,
qui sudoribus Bacchicis sub tempus Sa-
turnalium dierum nimium capita sua
confuscarunt, inodicum id profecto
esset, nec sufficerent sacerdotes iis fri-
candis, pexendis, expiandis. Si autem
vobis persuadetis, furori Bacchanrium,
perinde ac pelago insipienti, objici
pulveres, ut vel sic constringant tumen-

tes fluctus suos, tunc ex omnibus col-
lecti fornacibus cineres, pares non es-
sent ad aggerem vel uni despumanti in-
saniam, ponendam. Si credant alii id
institutum, quatenus ex iis sibi pœni-
tententes specula efformarent, ad suam
originem, ad suum exordium, & exo-
dum vitæ dignoscendum. Rectè id qui-
dem ageretur, sed pauci tantum sibi
studii assumunt, quo eliquari cineres
in ejusmodi specula queant, vel ut arti-
fices tanti operis esse velint. Agitur ita-
que hæc cæremonia in Ecclesia Dei eo
imprimis nomine, ut se hoc pacto co-
ram divina Majestate, tanquam pulve-
rem terræ conterendum, plantis Do-
mini subjiciant; ut tanquam mortuos,
& in pulverem per peccatum redactos
se sistant; & illius sibi clementiam, so-
lis humilibus gratiam dispensante, hoc
pacto concilient. *Quia Exomologe-
sis est, &c.*

Quod si itaque Pœnitentia suo mu-
nere fungatur, si detrahatur inductam alti-
toris supercilii nubem, si se totum
quantum supplicem abjiciat, si gauza-
patus peccator incedat, & in pulvere
faciem suam ponat; nulli est dubium,
quod primum obicem tollat, & Domi-
no hac ex parte iter expeditum reddat,

§. II.

*Pœnitentia valles æquat, & ex-
altat.*

VIII. VErūm, ut hoc exactissimè præ-
stat Exomologesis, ita non
minus aliud obstaculum amolitur, &
valles sensualitatis æquat, vel etiam
sub-

*Pœniten-
tia conta-
riatur de-
licitis.*

flblevat, & exaltat. *Omnis vallis ex-
altabitur, id est, exaltetur.*

Pœnitentia enim noxias infrænat cupiditates, & lupato mortificationis ad castimoniæ iter tenendum, urget. Ipsiæ est, quæ ablaçtatos ab überibus voluptatis carnalis, jejuniis macerat, mœrore conficit, & concupiscentias, perinde ac sanguisugas cineribus à suis delitiis desuescit. Ipsiæ est, quæ docet orare impensis, diem luctu, vigiliis noctes transfigere, prostratos in cilicio, cinere, sordibus volutari, & post indu-
mentum Christi deperditum, omnem festivum recusare amictum. Ipsiæ est, quæ exarat continuis fletibus genas, quæ mollia linteamina, ac serica, pretio-
fissima asperitate cilicij cummutat; & longos risus, perpeti fletu, ac gemitu compensat. Ipsiæ est, quæ mentes im-
piorum è vallibus, ac lacunis spurcissi-
marum voluptatum, quibus immersæ fuerant, attrahas, ad cælestes delibandas delicias assufefacit, & ad divinum quærendum manna extimulat.

*Filiiprodigi lapsus.
Luc. 15.*
IX. Exemplò sit famosissimus ille, optimi parentis degener, ac prodigus filius. Hic ut erat liberaliore genio prædictus; ita paternarum admonitionum, ac consuetudinis impatiens, & in flagitorum convictu, ac societate frequens. Extortâ tandem importunis precibus, hæreditatis suæ portione, paterna domo excessit, atque ut ad licentiosiorem vitam, semoto arbitro sese laxius discingeret, ad exterias emigravit oras.

Ubi lubricitante in deterius gressu, luto cœnosarum voluptatum demersus, brevi decocto cum meretricijs patrimonio, ad eas prolapsus angustias, ut

porcos pascere cogeretur; nec aliis, quam gregis sui epulis famem explere. Ad talem identidem terminum veniunt, qui Venerem sequuntur. Ad talem finem semper edacitas tendit, ad talem scopulum impingit pudendæ voluptatis effusio. Mittuntur ad porcos, qui vixere ut porcus, prono semper in terram ventre, & ad vitiorum abyssum propenso. Nec tamen, vel ipsorum pastu saginantur, voluptate expleri ne-
scia. Quod enim plûs sunt potæ, plûs sitiuntur aquæ. Libido extincta reac-
cenditur, usu crescit; nec rationi paret, quæ impetu depravatae naturæ rapitur, & impellitur. Hac via prolapsus in ba-
rathrum, in vallem infamiae, miseriae, ac extremæ egestatis degener filius, ty-
ranni patiebatur imperia, qui optimi parentis pervicax naufragabat edulia, re-
spuebat consilia.

X. Agedum, jam videamus, quo *Filiiprodigi* adminiculo caput exerit, atque ex *gi conver-* hoc volutabro eluctatus sit? *In se re-
fio.* *versus*, scribit Hægiographus, ait intra
se: *Quanti mercenarii in domo patris
mei abundant panibus, & ego hic fame
pereo?* Quam longè absum à mensa fra-
trum meorum, à conditione filiorum,
quibus panis Angelorum cibus est, vi-
num germinans virgines, potus est?
Quid ago, itâne porcos assiduo pa-
scam, qui ad hæreditatem opulentissi-
mam genitus sum? Itâne siliquis por-
corum me saginem, qui ad delicias usque enutritus sum? Excutiam servile
hoc jugum, reassumam animum, atque
ad patrem meiamantissimum me reci-
piam. *Surgam, & ibo ad patrem,* qui
ex sublimi filiorum apice in hanc misé-
riarum vallem decidi. Surgam per pœ-
nitentia.

nitentiam, qui per carnis lubricæ prolap-
sus sum petulantiam. *Surgam cum
omni demissione*, qui lubricavi ex præ-
sumptione.

*Chrysol.
serm. 2.*

Verum (loquor cum Chrysologo)
quo animo? *Quà confidentia?* qua
spe? *Illà. quà pater est.* Ego perdidì, quod
erat filii, ille quod patris est non amisit.
Apud patrem non intercedit extraneus,
intus est in patris pectore, ipse qui in-
tervenit, & exorat affectus. Urgentur
patris viscera, filium iterum genitura
per veniam. Ibo ad patrem licet reus,
sed pater viso filio cooperiet confido-
reatum, & dissimulabit Judicem, qui
magis implere vult genitorem. Facile
sententiam, vertet in veniam, qui redire
gestit filium, non perire. *Surgam, & ibo
ad patrem, & dicam illi: Pater peccavi
in celum, & coram te.* Non præstola-
bor, quoad primò mittat, quoad cala-
mitatem meam ex aliis cognoscat, qui
magis exulcerare poterunt viscera pa-
rentis, quam mitigare. *Surgam, & di-
cam: Pater peccavi in celum, & coram te.*
Qui solus es scrutator cordium, ac re-
num omnium. *Peccavi, & tua imperia
præfractè transgressus sum, tuam hære-
ditatem fœdissimè dilapidavi, tuum
honorem, meūmque, per omne dede-
cūs profligavi.* *Peccavi, quia sapientiæ
tuæ, quia me instruebas; patientiæ, qua
sustinebas; amoris, quem exhibebas;
gratiæ, quam offerebas, prorsus obli-
tus sum.*

Eapropter confiteor, quòd non sim
dignus filii nomenclatura, qua me olim
honestare dignatus es. Filii enim sunt,
qui ad nutum, & nictum parentum
præstò sunt. Filii sunt, qui patrem, non
hæreditatem spectant. Filii sunt, qui

portantur ad ubera: *Ego autem non sum
dignus vocari filius tuus, fac me sicut
unum de mercenariis tuis.* Relinquo
alii dilectis speciosos titulos, relinquo
sinum, & brachia, relinquo mensam,
ac conclave, mihi si concederis atrium,
& paneum gregarium, satis erit. *Fac me,
sicut unum de mercenariis tuis.* Felici-
cem, ac beatum me prædicavero, si
vel sic in album eorum admitti merear.
Hæc meditando filius, ad limina patris
prope appulit.

Quid jam agitat bonus pater? Ambulat is, vel in atrio, vel in solario do-
mus suæ invigilans curis œconomicis,
& ecce arbitratur eminus quidpiam fe-
movere, mox discernit esse hominem, *Filiī prodi-
dumque expendit, quis ille, an bonum
gi descri-
ptio.* allaturus, dignoscit hominem mendic-
um, lacernosum, nudipedem, quasi è
luporum faucibus ereptum; videt
squallidum, oppletum sordibus ex hara-
porcorum, faciem ardoribus Solis ex-
ustam, pellem rore contractam no-
cturno, manus urso similiores, unguis
aquilinos, oculos refugos, horridum,
atque impexum capillum, & tandem
ex certis indiciis, suummet esse filium,
dignoscit.

Quæ tunc mens patris, quis affectus
in præcordiis palmam obtinuerit, ar-
duum est decidere. Coëgisset alter a-
nimum in æthnam, & approximantem
his, similibusque verborum aculeis pu-
pugisset? Quid hoc monstri? talémne
te dimisi? Hæc cine vestis polymita,
quam tibi indigno tradidi? Hic cine
baculus, equus Turcicus, quo do-
mo excessisti? Itane de tota substantia
nec calceamenta in pedibus reportas?

Apage

Aperte hinc ocyūs, non novi te. Alter durius forsitan exceperet, aut omnino ejurasset. At nihil horum piissimus genitor, Pater utique misericordiarum, delicta noluit discutere, ne proderet, prævenit filii criminum confessionem, & commotis visceribus, filio cunctabundo, verecundante vultu, madentibus oculis, corde tristitia, luctuque confessio hærenti, obvius accurrit, perinde ac juniori Tobiae, re bene ac feliciter gesta Tobias senior.

Quid multa? Filius abjicit se ad parentis pedes, irruit in collum filii pater, quod se filius in terram deprivit humilius, eò dejectum pater atrolic benignius, quod se ille pudore suffusus retrahit longius; eò pater ut proprius accedat, excitat animosius. Flet ex animi dolore filius de offenso parente, flet ex commiseratione pater super pudore inconsultissimi filii. Filius singultante voce incusat stultitiam suam, iteratque suum illud: *Pater peccavi in celum, & coram te.* Pater, cuius pectus clementia redundabat, suavioribus recreat blandimentis, condonat omnia; nec parata orationem ad petendam veniam absolvere sinit. Filius se tali parente indignum profiteretur, & ut se mercenariis adscribat, efflagitat: *Fac me sicut unum de mercenariis.* Pater illico filii jura, dignitatēque restituit, imperat adferri stolam primam, digitis annulum, pedibus calceos inducit, saginatum vitulum macat, convivium lautissimum adornat, festis personare cuncta vocibus demandat; *Quoniam, inquit, filius meus mortuus erat, & revixit, perierat, & inventus est.* Ergo quia fame pressus erat, apparemus ei convi-

vitum, denudatus erat, adornemus eum stolā candida innocentie, calceis promptae obedientiae, & annulo fidei. Mortuus erat, admittatur ad osculum patris, ut in pirem ei spiraculum vitae ac gratiae. *Cito proferte stolam primam, &c.*

Ecce vallis ista, antè per sensualitatem depressa, ut per pœnitentiam sit exaltata, ut cælum, ut patrem respexit, ut ad amplexum, ad oscula ascendit. Ecce ut benignissimus pater amotis occurrit obicibus, & redeunti non solùm crimina non imputat, sed præmia, & gratias multiplicat. Hi, hi sunt effectus vere pœnitentiæ; tantum potuit illa in luxurioso evincere juvēte; tantum in quovis alio peccatore per eum figurato. Quod enim h̄ic in parabola narratur, idem de omnibus pœnitentibus verificatur.

§. III;

Pœnitentia prava in directa converdit.

XI. **R**estat tertium obstaculum, præ-
vitas, & asperitas; id est, con-
cupiscentia oculorum, seu avaritia. *Pœnitentia medi-
catura
avaritia.*
Nihil enim iniquius, nihil scelestius
avarō est. Verū & hanc pravitatem
corrigerē, & hanc asperitatem com-
planare pœnitentiā, liquidissimum
est.

Date, date avarissimum quemque,
verè pœnitentem, (nam de fictis haud
disputo,) & sentietis, quod dico. Date
mihi Zachæum. Quem hominem po-
sco? Nōnne publicanum? Nōnne pri-
ma frōnte pravum, & distortum? Nōn-

Zachari
status &
conversio.
Luc. 19.

Chrysol.
ser. 54.

Anonym.
apud Cord.
in Cat.
Grec.

ib. Luc. 19.

ne ditissimum? Nónne in perdita civitate perditi operis magistrum? Nónne omnibus exosum, & peccatorem divulgatum? Murmurabant omnes, quod ad hominem peccatorem divertisset. Hic incensus desiderio videndi Christum, Ascendit in arborem sycomorum, ut videret eum; calcavit terram, superascendit auram, transcendit avaritiam, & totam divitiarum supergressus est molem, ut prosiliens in arborem venia, ac misericordia apprehenderet fructum, & de specula confessionis, indulgentiae cernere mereretur largitorem. Ascendit in arborem sycomorum mysterio, non causâ, ait D. Chrysologus, ut unde Adam texerat nuditatem corporis, Zachaüs inde velaret fæditatem animæ. Sycomorus ergo huc, teste Anonymo, pœnitentiam designat, quam profiteri cœpit, quum crucem, in illa figuratam, apprehendit.

Et videte, quælo, quām rectus, quām misericors, quām liberalis mox evasit. Non j̄cm portat divitias, sed proculat, non curvatur opibus, sed levatur; non inflectitur, sed ad viam veritatis, ac justitiae per eas dirigitur. Cogit divitias ad largientis obsequium, non ad avaritiae tyrannidem. Deposuit fraudis onera, pondera cupiditatis, usurarum molem, magisterium publicani, exactiois crudelissimæ principatum. Ait enim: Ecce, dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus, & si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Non aliena erogo, sed quā ex paternis facultatibus ad me transmissa, quā proprio parta labore. Novi enim, quod cumulet crimina, non emunder, qui aliena erogat. Novi, filici-

dio agnaram, & consanguineam esse rapinam; viduam, ac pauperem membratim depascentem. Novi quod docet Ecclesiasticus: Sicut qui occidit filium, coram patre, ita qui offert sacrificium ex pecunii pauperum. Dimidium bonorum meorum do pauperibus. Totum darem, nisi fraudes compensandæ forent. Idcirco dimidium teneo, ut habeam, unde refundam. Si quem verò defraudavi, reddo quadruplum. Oportet enim & rapta reddere, & de propriis alia adjicere injuria affecto. Nam quemadmodum fur, non eo ipso defensus, & excusatus est, quod rapiam restituerit; sed insuper lepesæpiùs innectere funi collum cogitur, vel multò pluribus, quām furatus fuerat, vitam redimere: ita & iniquo arbitror haud satis esse, ablata refundere; sed insuper injuriā, ac molestiam compensare. Proinde, si quem defraudavi, reddo quadruplum. O quām verè hic prava conversa sunt in directa! quām verè aspera in plana! quām verè sincera pœnitentia universa sustulit obstacula!

XIII. Eapropter Internuntius Domini S. Joannes Baptista, quum populum adhortatus esset ad parandam Dominum viam: Parate viam Domini, illico hanc unam methodum parandi illam adjecit: Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum celorum. q.d. Evolutum est tempus vaticiniorum, promissionumque Domini Dei nostri, in quo instaurare universa, quæ in cælis, ac in terris sunt, novum cælum, ac novam terram condere, regnum Sathanæ subvertere, atque ab ejus tyrannide orbem vindicare constituit. Ad hoc opus

CORO-

coronandum, non Angelos, non Prophetas, non Patriarcharum quempiam, delegit, sed quod summè admirandum, Filium suum unigenitum in vera carnis substantia, ad Divinitatis ejus confortatum assumpta mittere dignatus est. Quocirca quæso vos, atque obtestor per magnum nomen Domini Dei nostri, ne committatis, ut in vobis, ad eum suscipiendum quidpiam desideretur. *Pœnitentiam agite;* & quidquid in vobis deprehenderitis asperum, conversatione pollutum, crudelitate durum, iniquitate depravatum, id eadem adæquate, accomplanate, ne superveniens Dominus inveniat, quod oculos ejus Majestatis offendat. *Agite pœnitentiam, appropinquavit enim regnum calorum.*

XV. Quod eo articulo ad suscipiendum Christum in carne demandatum Judæis est; id ipsum nobis ad eum in spiritu amplexandum inculcat S. Mater Ecclesia: *Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.* Omnis vallis exaltetur, & omnis mons, & collis humilietur, & sint prava in directa. Subruite juga superbie humilibus pœnitentiae officiis; valium, seu sensualitatis, ac luxuriæ voragine obruite, mentem in immo defossum ad supera reflectite; distorta ad normam justitiae revocate, aspera, saxosa, horrida, misericordia, ac lenitate complanate. Verbo: *Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum calorum.* Hæc est methodus, quam ad Christum suscipiendum suaerunt Prophetæ, exaggerarunt Patriarchæ, prædicarunt Apostoli, docuerunt subinde Doctores, inculcarunt Ecclesiastæ, & eam tenere forsitan, & exequi detrectabimus?

XVI. Naaman Syro præstolanti ab Elisæo sanitatem, quum consilium ipsius, quoad Jordanis fluenta dirigebatur, duriusculum accidisset: ait eidem ex fidelioribus amicis unus: *Pater, et si rem grandem tibi præcepisset Propheta, facere debuisses, quanto magis nunc, cum dicit, lavare, & mundaberis.* Quanto rectius id ego reciprocaverò in vos Aud. meos. Si Deus noster imperasset nobis, ut non tantum scinderemus cor contritione, sed & corpus ferri sectio-ne; ut non lachrymas duntaxat, sed & sanguinem funderemus; ut non tantum septies, sed septuagies septies in Jordane pœnitentiae ablueremur; id con-nari, & exequi pro salute animæ nostræ, & ad suscipiendum dignè Dominum, obstricti essemus; quanto magis nunc, cum dicit: *Lavare, & mundaberis;* pœnitentiam age, & salvus eris, ac Deum videbis.

XVII. Hem, quid non faciunt mundani homines ad excipiendum cum dignitate Dominos suos? Quos arcus, ac portast triumphales erigunt? Quas vias complanant, & adornant?

Peruani duas Regi suo vias incredibili cum labore appararunt; quas Nierembergius jure regias appellat, à Casco ad Quitum usque; Unam per planitiem, alteram per montana, quæ ad vingtiquinq; pedes latæ, protendebantur per quingentas leucas; quatenus Huayma ipsorum regulus, iter instituturus, per illas commodius adæquatissimis ubivis profundis vallibus, ac editissimis depressis montibus veheretur.

Abener Rex Indiarum poscente filio suo Josaphato, ut sibi ex palatio (quod ergastuli loco habuit) expatriari liceret,

Pœnitentia agen-da.

*4. Reg. 5.
v. 18.*

*Via ab ali-
is adorna-
ta.
Nier. hist.
nat. p. 140.*

*Damasc.
in hist.*

*Barlaa &
Ios. c. 3. §. 5.*

C O N C I O IV.

38

omnes luscios, claudos, morbos, capulares senes ex iis arceri, ne quid infastum incurreret in oculos, præcepit. Insuper omnem viam pretiosissimis conuestiri aulæis, concentus musicos eum prosequi; choreas, & saltus instiui, & per transennam varia specula exhiberi curavit.

Chron.

Polonia Ottoni Imperatori ad sacra D. Alberti Antistitis, ac Martyris lipsana deveneranda venienti, ad quatuor parasangas iter pannis, ac peripetasmatis splendidissime exornavit.

*Ovid. de
Ponto, El.*

2.

Hannibal ille Romanorum terror, per altissima Alpium juga, per immistas prope nubibus nives, per cælo minantia faxa, cum exercitu maximo in Italiam, veluti in alium terrarum Orbem sibi viam stravit; & ut canit Ovidius:

*Deduxit scopulos, & montes rupit
aceto.*

Hæc, pariave ad suscipiendos suos

Reges, ad adornandum iter suis Summatibus, ad incolumem traducendum exercitum fecerunt, faciuntque mundi assecæ. Vah, & nobis grave futurum, unum, alterumve offensionis lapillum movere, supercilium deponere, cor a cœto compunctionis modicè tingere, prava corriger, quatenus Dominus Deus noster, sublati hisce asperitatibus, cumulaturus in bonis desiderium nostrum, ad nos veniat, ac visiter. Quod si haec tenus hac in parte incurrit inventi sumus, hodie expurgiscamur ad tubam nos animantem: *Parate viam Domini.* Audiamus voces Ecclesiæ ingeminantis: *Adornathalamum tuum filia Syon, & suscipe Regem gloriae, in salutem tibi venientem.* Obsecundemus Domino toutes per Prophetas, & Evangelistas exhortanti: *Parate, parate viam, quatenus illum hîc per gratiam suscipere, ibi in gloria triumphantem suspicere digni inveniamur.*

Amen.

CONCIO V.